

FOAIA DIECESANĂ

Organ al Eparhiei gr. or. rom. a Caransebeșului

APARE DUMINECA

Prețul abonamentului:	Prețul inserțiunilor:	Correspondențele se adresează redacțiunii
Pentru Austro-Ungaria pe an . 10 coroane	Pentru publicațiuni oficiale, concurse, edicte	„FOAIA DIECESANĂ“
„ „ „ pe 1/2 an . 5 „	etc. publicate de 3 ori, dacă conțin până la 150	iară banii de prenumerațiune și inserțiuni la
„ România și străinătate pe an 14 franci	de cuvinte 6 cor., până la 200 de cuvinte 8 cor.	ADMINISTRAȚIA
„ „ „ „ pe 1/2 an 7 „	de aci în sus 10 coroane	Librăriei și Tipografiei diec. în Caransebeș

PARTEA OFICIALĂ

Nr. 262 Metr.

Convocarea Congresului

Prin trecerea la cele eterne a veneratului și acum mult jeliului părinte, arhiepiscop și metropolit *Miron Romanul*, scaunul arhiepiscopesc-metropolitan devenind vacant, consistoriul metropoliei noastre a dispus la bun timp, să se efectuească cele, cari în sensul §-lui 155 din statutul organic trebuie să premeargă în sopul întregirii scaunului vacant, și a fixat terminul întrunirii congresului electoral, în conformitate cu dispozițiunea §-lui 156, combinat cu §-l 151 al statutului organic.

Terminate acum toate preparativele pentru întrunirea congresului electoral: convoc adunarea prealabilă a membrilor congresului la biserica parohială din cetatea Sibiiu, pe *Mercuri* în 16/28 Decembrie a. c., la oarele 3 după amiază, iar însuși congresul național-bisericesc estraordinariu al provinciei noastre metropolitane, pentru alegerea metropolitului, pe ziua următoare, *Joi*, în 17/29 Decembrie a. c., la oarele 9 înainte de amiază, în care zi după terminarea ritualelor bisericesti va urma numai decât deschiderea congresului și se vor începe lucrările congresuale conform prescripțiilor §-lui 157, p. 2, din statutul organic.

Dat în reședința arhiepiscopescă-metropolitană, în Sibiiu, la 21 Noemvre (3 Decemvre), 1898.

Presidiul consistoriului metropolitan

Ioan Metianu m. p.
episcop.

Nr. 3935 Șc. ex 1898

Învătătoarei Floare Bêrlea Caiman, care afirmative și-a perdut testimoniul de calificăție ddto 5/17 Septembrie 1891 Nr. 2792 estradat dela Consistoriul diecesan gr. or. din Caransebeș prin aceasta dechierându-se de nimicit, în locul lui i-s'a estradat un duplicat sub Nr. 3935 ex 1898.

Consistoriul diecesan

PARTEA NEOFICIALĂ

Cuvântare

la sêrbătoarea s. ierarh Nicolae, arhiepiscopul din Mira Liciei.

„Bucurați-vê întru acea zi și săltați, că iată plata voastră multă este în ceriuri“. Luca VI, 23.

Cristos, Dumnezeu-omul, s'a pogorit din ceriuri pe pământ, pentru ca să rădice omenimea „cea căzută în întuneric și 'n umbra morții“. El și'a început lucrarea sa cea mare și sântă prin facerea unor minuni. Prin aceste atrage la sine mulțime de popor, și așa faima numelui Isus Mântuitorului, se lătește foarte repede în toate părțile.

Cei-ce suferiau trupesce și sufletesce, veniau la el să-și aline suferințele. Cei-ce erau încărcăți de pătimi, veniau să-și ușureze. Cei-ce erau sêtoși după învățături înalte, grăbeau de-ași stimpêra setea. Doritorii de-ași mântui sufletul, acei cari nădăduiau în venirea Mesiei, mânați de dor sufletesc, alergau la el. Toți câți așteptau vr'un bine trupesc și sufletesc să-și țineau pe lângă Isus „cântând — după cum ne spune evangelia de azi

— să se atingă de el, că putere eșia din trênsul și vindeca pe toți“, mărind pe Dzeu, când vedeau minuni, cum nu mai văzuseră.

După ce își deosebise pe învățacei și își alese pe cei doisprezece apostoli, le ține așa numită predică de pe munte.

El le zice: „Fericți sunteți săracilor, că a voastră este împărăția lui Dzeu. Fericți sunteți, cari flămânziți acum, că veți veți sătura. Fericți sunteți cari plângeți acum, că veți ride. Fericți sunteți, când veți vor uri pe voi oamenii și veți vor alunga și veți vor băjocori și vor scoate numele vostru ca un rău pentru Fiul omului. Bucurați-vă întru aceea zi și săltați, că iată plata voastră multă este în ceriuri“. (Luca VI, 21—23.)

Cristos pe muntele fericirilor, fericesce pe cei săraci, pe cei flămânzi, pe cei-ce plâng și pe cei băjocoriți; făgăduind săracilor: împărăție, flămânzilor: săturare, intristaților: bucurie, băjocoriților: mărire, tuturor plată cerească.

Săracii, pe cari îi fericesce Cristos, nu sunt numai acei credincioși cari sunt lipsiți de cele trebuincioase traiului, ci sunt aceia cari lipsiți de mândrie, de îngâmfare, și de prea mare încredere în puterile lor trupesci și sufletesci — a căror scăderi cunoscându-le — știu că, pe lumea aceasta toate sunt deșertăciuni, că averile și rangurile lumii acesteia nu prețuesc nimica și deci sunt smeriți, sunt blânzi, sunt supuși — ca săracii — trăind o viață cumpetată și având încredere în puterea lui Dzeu. Astfel dara nu toți săracii se pot număra între săracii aceștia, ci numai aceia, cari au însușirile amintite. Mulți dintre cei bogăți încă pot fi adevărați săraci în acest înțeles.

Aceia dară, cari sunt smeriți cu adevărat, aceia, cari se poartă cu blândeță, acei cari au îndelungă răbdare, aceia, cari își pun încrederea în puterea lui Dzeu, aceia sunt săracii, pe cari îi fericesce Cristos și cari vor câștiga împărăția lui Dzeu.

Flămânzii, cari flămânzesc după dreptate, după adevăr; intristații, cari plâng păcatele și fărădelegile lor și ale semenilor lor; băjocoriții, cari sunt defăinați și urși, pentru-că țin cu tărie la învățăturile lui Cristos: toți vor fi îndestulați în împărăția cerească, unde va fi dreptate și adevăr, unde va fi bucurie și veselie vecinică și unde va fi cinste și mărire cerească. Deci: „bucurați-ve întru aceea zi și săltați, că iată plata voastră multă este în ceriuri.“

* * *

Adevărat urmaș al acelor învățacei alui Cristos, cari auzit-au din gura lui dzeescile învățături și le-au vestit neobosiți ziua și noaptea, făcând minuni cu puterea numelui său, lățind credința

adevărata în toți cei-ce îi ascultau, a fost și sântul ierarh Nicolae, arhiepiscopul din Mira Licieii, făcătorul de minuni.

Născut într-o cetate numită Patara, din părinți creștini, cu stare de mijloc, n'a primit dela dênșii avuții mari lumesci, dar în schimb a primit daruri înalte sufleteste, ca credință tare, iubire nefățarită și nădejde neschimbată în Dzeu. Crescut a fost în frica Dlui, în viață sântă, prin deprinderea faptelor bune creștinesce, cari l'au făcut „chip blândetelor“, și „învățator înfrânării“ l'au arătat.

Perzându-și de timpuriu părinții, el se lapadă de cele lumesci, dându-se sărăciei de bunăvoie și fecioriei până la moarte, prin intrarea în togma călugărească. El, ca unul care urma pilda apostolilor, ajuta pe cei lipsiți, mângăia pe cei intristați, întărea pe cei slabi și neputincioși și abătea la calea adevărului și-a dreptății pe cei porniți spre rătăcire și perzare.

Astfel lucrând a fost ales arhiepiscop al Mirei Licieii.

Fiind pe timpul acela — sub domnirea împărăților Dioclețian și Maximinian — la cârmă deregători păgâni, cari căutau să asuprească și să stirpească pe creștini și mai ales pe conducătorii lor, a ajuns sântul Nicolae, care ca păstor bun, „ș'a pus sufletul său pentru poporul său“, prin învinuiri și uneltiri reușite, dimprună a alți creștini în închisoare. Nici aici însă nu încetă a vesti cuvântul lui Dzeu, celor cari ajuns-au băjocoriți pentru Fiul omului și cari flămânzi și în plânsuri sufereau închisoarea.

Ajungând Constantin cel Mare pe tron, cel care a învins pe contrariul său Maxntie cu semnul crucii, a slobozit pe toți creștinii din închisori și astfel a scăpat și sântul Nicolae din închisoare, reocupându-și scaunul său arhiepiscopesc.

Nu mult după aceea s'a adunat soborul I. a toată lumea la Niceea, la care a luat parte și s. Nicolae, — sobor, în care s'a osândit învățăturile rătăcite ale eriticului Arie.

Timp îndelungat a păstorit apoi turma sa cuvântătoare, făcând multe minuni și mântuind pe mulți nevinovați din moarte „ca un mare tănuitor al darului lui Dzeu“.

Astfel a câștigat dela Dzeu după mutarea sa din ceste trecătoare, plată cerească pe care a făgăduit-o celor ce l'au ascultat pe el: „bucurați-ve întru aceea zi și săltați, că iată plata voastră multă este în ceriuri“.

* * *

Creștinilor, cari purtați numele lui Cristos și sunteți chemați spre mântuire, învățați din cuvintele evangheliei de azi și din viața s. ierarh Nicolae cum

aveți să viețuiți spre a dobândi fericirea vremelnică și vecinică.

Fiți ca săracii din evanghelie smeriți, blânzi, cu bunăvoință, cu îndelungă răbdare între voi, cu încredere în puterea lui Dzeu, umblând numai după dreptate și adevăr, deplângându-vă păcatele voastre și ale semenilor voștri. Așa veți câștiga ca s. ierarh Nicolae „cu smerenia cele înalte, cu sărăcia cele bogate“.

Învățați din viața s. Nicolae a fi tari în credință, a nu slăbi în iubire și a nu șovăi în nădejdea lui Dzeu. În toată vremea dar mai ales în timpurile grele de astăzi, când suntem săraci, flămânzi, intristați, băjocoriți și asupriți, să alergăm la unicul nostru scut și la unica mângăere, la biserică strămoșască, care ne mijlocește darul lui Dzeu, cu carele lucrând ne vom mântui. Mântuire-vom precum s'au mântuit străbunii noștri din cele mai grele și amare încercări, ce-au venit asupra lor, dacă ne vom alipi cu credință și vom ține cu tărie la biserică noastră dreptcredincioasă.

Numai astfel făcând veți fi fericiți din partea Mântuitorului cu cuvintele sale cele dzeesci: „Bucurați-vă întru acea zi și săltați, că iată plata voastră multă este în ceriuri“. — Amin.

Avram Corcea
paroh ort. or.

De ale școlii

(Continuare)

Ordinea la începutul prelegerii. Prelegerea începe cu o rugăciune în cor ori cu o cântare. Copiii, cari intră în clasă în decursul rugăciunii stau la ușă până se termină rugăciunea. Cari vin mai târziu stau drept pedeapsă timp mai îndelungat la ușă; iar dacă se întemplă aceasta a 2-a oră, se opresc după oarele școlii aci.

Ca prelegerea să fie neconturbată grijese învățătorul dela început, ca:

1. Toți copiii, să șadă drept cu mâinile înderēt în rēnd unul după altul așa, ca să se poată veghia asupra tuturor.

2. Picioarele să le țină drept și paralel, ca să se facă imposibil ori ce sgomot cu ele.

3. Copiii să privească drept spre învățătoriu. Până nu s'a stabilit liniște în clasă și nu se observă atențiune, învățătoriu nu începe prelegerea.

Ar fi nepedagogic purces, dacă ar trebui învățătoriu cu toată ocaziunea să amintească în școală punctele indicate mai sus.

Sfaturile fără capēt și vorba prea multă trebuie să lipsască. Ar trebui să fie de-ajuns un semn cu ochiul, o batere ușoară cu bătul pe masă, un strigăt încet de „tăcere“, pentru ca să se restabilească ordinea.

Aci are învățătoriu ocaziunea cea mai bună de ași exercita puterea disciplinară a ochiului și a o aduce la valoare.

Mai are învățătoriu înainte de începerea prelegerii să viziteze în bănci de este rēnd bun între cărți, tăblițe, hârtii etc. și această vizitare să nu dureze mai mult de 10 minute.

Ordinea în decursul prelegerii. Pentru ca să rămână pace și în decursul prelegerii învățătoriu pretinde, ca școlarii să-și țină ochii țintă la el. Spre scopul acesta învățătoriu la propunere i-și ia locul cel mai potrivit, de unde-i poate supraveghia pre toți, căci ar fi imposibil să le țină atențiunea încordată, dacă s'ar plimba prin clasă. Preste tot ținuta învățătorului înainte școlarii să fie pacinică, pentru că pace poate produce numai acela, care însuși are pace.

Prelegerea în școala poporală fiindcă se mijlocește numai prin vorbe, ea atirna în mare parte și dela modul cum vorbește învățătoriu, deci se recere:

a) să vorbească respicat, să arete că e stăpân pe gândul său, pe vorbele sale și că scie și pricepe ce vorbește.

b) să vorbească curat, ca să se poată osebi ori ce nuansă a limbei.

c) să vorbească potrivit, nici prea încet dar nici prea tare. Vorbește el încet, nu'l pricep școlarii și prelegerea întreagă e perdată. Vorbește prea tare se produce sgomot în școală și copii devin nelinistiți, căci s'a făcut esperința, că cu cât strigă învățătoriu mai tare cu atât vorbesc școlarii mai încet.

d) să intoneze bine. Dela intonare atirna mult priceperea ori nepriceperea prelegerii. Intonând fals ușor se poate întempla, ca copii să-și piardă interesul pentru aceea prelegere. Un tempo plăcut al predării are mare înriurintă asupra interesului copiilor.

Învățătoriu să grijese să împartă prelegerea în părți mititele și să facă adese repetiție, căci o prelegere lungă obosese atențiunea și nimicesce interesul. Întrebările se adresează totdeauna în genero lăsând copiilor timp de cugetare apoi se provoacă. Rēspunsurile să fie corecte, precise etc.

Ordinea la finea prelegerilor. Ca în decursul prelegerilor așa și la finea lor trebuie să domnească o ordine, o punctualitate anumită. A lungi prelegerea preste timpul de școală nu e permis.

Încheierea se face de asemenea cu o rugăciune ori cântare. Sunt copiii gata de a părăsi clasa, cercetează învățătoriu din nou locurile, ca să se convingă de curățenie. Se află la locul vre unuia gunoii, acela trebuie oprit aci. Cel cu săptămâna împarte hainele și terminându-se și aceasta, școlarii părăsese unul după altul, încet fără sgomot clasa, grijind învățătoriu ca și pe drum să se poarte școlarii bine.

După prelegeri școala să aerizează.

3. Învățătoriu iubitor de dreptate.

Drept este învățătoriu, dacă nu numai iubese

dreptatea, ci o și esercitează. Să fie drept față de săraci și bogați, față de slabi și puternici, față de amici și inimici. Copiii au în privința aceasta o pricepere ageră. Să înțelege, că această esercitare a dreptului nu este lucru ușor, căci aci se recere nu numai o inimă voitoare de bine ci și un însemnat grad de inteligență.

Îi lipsesce învățătorului inima bună, îi lipsesce lui gradul cuvenit de inteligență, precum și darul de clară osebite a celor observate în școală și afară de ea, dreptatea lui ușor poate deveni tiranie, cea ce l'ar dejosî înaintea copiilor, înaintea populațiunii întregi și e privit ca un adevărat despot.

Dreptatea lui în școală se arată la împărțirea laudelor și a pedepselor. Aci trebuie să fie cu osebită băgare de samă și foarte consciințios. Să împartă laudă ori pedeapsă acelor, cari merită.

Să judece mult și bine, ca nu cumva prin iuțimea firei sale să se facă tiran. Să nu laude prea mult, dar nici să pedepsească prea mult, căci și cu una și cu alta se obișnuiesc școlarii și devin cu timpul nepăsători.

Zace în interesul învățătorului de a afla efectul pedepselor nu după cantitate, ci după calitate. Învățătorul, care la mânie nu se scie stăpâni să dejosese pe sine la barbar și înaltă pe școlariul său la martir. Un astfel de învățător este neuman.

La pedepsire să fie cu considerare la vîrstă, sex, temperament, gradul de cultură și starea sănătății a școlariilor. Îndecursul prelegerii însă pedepsirea nu prea are loc.

Ca pedepse în școala poporală se iau:

- a) a lăsa școlariul să stea în picioare.
- b) a l' scoate din șirul școlariilor.
- c) a l' opri după prelegeri în clasă.

Numai dacă acestea feluri de pedepse rămân fără efect vin:

d) cele corporale, cari se efeptuesc cu un băt vîrjos încet și cu multă grijă.*)

Ne consulte ar fi:

- a) palmirea preste cap,
- b) baterea cu cartea, ori pumnul,
- c) împingerea, tragerea de păr ori de urechi, darea pe palme ori pe vîrful degetelor, îngenunchierea, poreclirea, injurarea ș. a. Astfel de pedepse turcesci și murdare să iese din școala poporală română, căci nu corespund inteligenței învățătorului român din seclul al XIX-lea.

4. Învățătorul consecuent

Pentru ca învățătorul să-și poată ajunge scopul, trebuie încă dela început să deprindă școlarii săi la ascultare. Aceasta s'o esercite până atunci, până ce ascul-

tarea s'a prefăcut în a doaua natură a școlariilor și dela un timp nu mai prefere alta decât ce-i drept și bun.

A urî ce-i urît și rău și a preferi ce-i drept și bun este o virtute: Virtutea nu se poate învăța; la virtute trebuie școlarii deprinși. Deprindere se face pîn'ce devine obicei, obiceiul ascultare, iar ascultarea să fie baza disciplinei în școala poporală.

Nu înțelegem aici acea ascultare oarbă, care dejosese școlarii la sclavi tremurători, iar pe învățători la tiran, ci aceea ascultare, care porcede dela voia bună și dela iubirea adevărată a școlariilor, către învățători, către școală, către învățămînt.

Ascultarea cea adevărată i-și trage rădăcina nutritoare din consecvența învățătorului. Vedem dar că iubirea consecventă este iubirea cea adevărată și numai această iubire este durabilă neobositoare, care trage după sine respect și autoritate.

Să nu uite învățătorul nici odată, că consecvența nu este numai pe de asupra, ci i-și are rădăcina adînc în caracterul său.

(Va urma).

De ale grănițelor lui Doda

În numărul 220 a „Tribunei Poporului“ au apărut de nou o corespondință din Bănat, în care se raportează asupra unor lucruri în mod neadevărat, cu scerpă tendențios, ca activitatea conducătorilor Comunității de avere să apară în colorile cele mai negre.

Corespondința aceasta nu e cea dinăun. Dacă corespondințele de pînă acum pline de ură personală și de patimă lumească, au fost ignorate, nu putem trece cu vederea obiecțiunile din corespondința din urmă, căci ele atingînd administrațiunea acestei instituțiuni, trebuie spre liniștirea împăduriților reduse la adevărata lor valoare.

Folosirea grătuită a lemnelor de foc e un beneficiu acordat împăduriților Comunității de avere, în urma normelor și deciselor reprezentanței adunării generale. Lemnele de foc sunt, a se scoate din tăieturile curente, care amăsurat planurilor de exploatarea aprobate din partea ministeriului ung. de agricultură, se marhează și se designează în fie-care an comunelor. Numai din tăieturile curente, așa se numesc aceste părți de pădure, și nici de cum din altele, e permis a se scoate lemne de foc. Așa proserie legea. Acel împădurit, care nu observează prescripțiile legii, comite un delict, și ca prevarecant cade sub pedeapsă. Adunarea generală a Comunității de avere a otărit încă la crearea ei, ca împăduriții numai în 2 zile ale săptămîinii se aibă dreptul, a scoate sub supraveghierea codreanului de revir, din tăieturile curente lemnele de foc. Mai multe voci s'au ridicat în decursul adunărilor din trecut în contra acestei restringeri. Li s'au arătat însă, că din motive economice e imposibil a lua alte dispozițiuni, căci atunci, când s'ar face abaterile dela norma aceasta, ar trebui să se dublice numărul codrenilor, din care unii și așa au revire foarte estinse, de câte 8000-10000 jugere de inspecționat, cea-ce ar aduce cu sine împovărarea bugetului, o sarcină grea, care ar cădea în contul împăduriților. Acest lucru prea firesc l'au înțeles reprezentanții. Ce poate fi că nu-l înțeleg corespondentul Tribunei, care se zice a Poporului? Cheia

*) Copii în vîrstă pînă la cinci ani conform principilor educațiunii, se pedepsesc ici colea cu pedepse corporale, căci ei nu sciu ce se cuvine și ce nu se cuvine. Atăta însă sciu, că dacă fac rău urmează pedeapsă. Crescînd și ajungînd vîrsta școalei s'a dezvoltat în ei simțirea și simt de ajuns unele cuvinte dojenitoare ori pedepse ușoare ca ei să asculte. Durere însă în cele mai multe cazuri este educațiunea de acasă greșită și învățătorul este silit a lua refugiu și la pedepsele corporale de sub d).

pentru priceperea acestor lucruri ne-o dă însăși D-Sa, când își cântă cântecul lebedei: „că grănițerii nu bagă în samă intențiunile cele bune ale bărbaților bine voitori“.

Ordine a fost mai înainte, ordine e acum și regulă va trebui să fie, dacă dorim serios, ca să prospereze această instituțiune.

Să ne lămurim asupra prevăreațiunilor silvanale.

Cunoaștem, întocmai ca Dl. corespondinte, lipsile și neajunsurile, am putea zice miseria împăduriților noștri, și pentru alinarea suferințelor, Comunitatea de avere face tot posibilul. Pe lângă plata destul de bună li se dă ocaziune să aducă lemne în magazinele ei; în contractele încheiate cu exploatorii pădurilor se stipulează: a se întrebuița ca lucrători în prima linie oamăni noștri, și în multe alte chipuri nisum a le deschide izvoare de venit; dar s'o spunem franc, mulți sunt, care au poftă și nu să știesc a umbla după lucruri negat e. Așa-i firea omului. În loc se care lemne în magazinele Comunității de avere, mai bine face prevăreațiuni în păduri și pentru acelaș preț s'au pentru o plată mai slabă, în miezul nopții, „rodul oprit“ îl depune în curtea jidanului sau a altui neîndreptățit. Să nu ascundem această însușire rea a poporului nostru, căci dacă fi lăudăm virtuțile, cuvine-se ai arăta și slăbiciunile sale, ca să ne nisum ale îndrepta.

Prevăreanți au fost totdeauna și vor fi, cât timp sunt păduri de unde li se dă ocaziune a fura. Furătura lemnelor sau prevăreațiunile silvanele sunt a se urmări în înțelesul legilor cu toată strictetea; organele noastre sunt legate prin jurământ a purta grijă de integritatea pădurilor și în deosebi noi, cei dela Comunitatea de avere, asupra cărora veghiază ochii lui Argus, avem datoria să administrăm corect, în înțelesul legilor, ca să nu poticim și ca să nu ne blăstemă posteritatea.

Dar doamnăle corespondent din Bănat. — după zisa primariului din Turn Severin, ce mare oraș a Transilvaniei trebuie să fie Bănatul acela, — să știi, că cu neșpusă cruțare pășesc Comunitatea de avere la încasarea prevăreațiunilor. Pro primo: prevăreanții nu se dau numai de cât pe mâna judecătorilor, pentru că în a-el cas sumele de prevăreațiune devin de 2 și 3 ori mai oneroase, ci organele noastre sunt îndrumate ale încasa în mod pacinic. Pro secundo: adunarea generală a șters la propunerea Comitetului sume grele de bani și toate acestea s'au făcut în interesul păcătoșilor, în speranța îndreptării lor. Consignările Comunității de avere arată, că dela 1891 (anul când s'a ales Curescu de președinte) până la finea anului 1897 s'a șters prevăreațiuni silvanale în sumă de 41,183 fl 90 cr. Nu e bine a lega de limba clopotului astfel de lucruri tainice și dacă acum se dau publicității, am făcut-o în credință, că oamenii cu „intențiunile cele bune și binevoitori împăduriților“, își vor pune frâu, cel puțin pentru viitoriu, urei pătimășe, de care sunt cuprinși.

A treia imputare, care se ridică contra adunării generale și a comitetului, după dorința corespondentului ar fi, să se voteze lemne de gorun împăduriților, chiar și pentru speculație, cu prețul cum cumpără firma Eissler din Viena dela Comunitatea de avere, și ca să facă, ca bieții Grănițerii, să nu plătească pentru 1 m. de gorun 8—9 fl, ci să plătească și ei 3 fl, cum plătește Eissler.

Să analizăm cuprinsul acestor șiruri și să reducem toate la adevărata lor valoare. Grănițerii împădurit primesce pentru lipsele sale gorunul de clădit, sau grătuit sau pe lângă o taxă de 2—3 fl, de 1 m³, după cum e dimensiunea lemnului folosit. Alte soiuri de lemne de construcție le primesce pe lângă taxe reduse, am pu-

tea zice bagatele. Speculanții, fie ei chiar împăduriți, solvesc taxele staverite de adunările generale. A fost conșcii reprezentanții atunci, când nu s'au făcut excepțiune nici chiar cu speculanții împăduriți, pentru că dacă s'ar fi făcut această deosebire s'ar fi deschis abuzului toate porțile și pe contul îndreptăților, zeci de mii de metri cubici s'ar fi înstrăinat din pădurile noastre. Esperința de toate zilele a scos la iveală multe lucruri, care unor împăduriți nu le servește spre onoare. Constatăm această cu durere, dar ne mângăiem, că și țeranii altor națiuni, sunt întocmai ca ai noștri. Ne-au obvenit casuri, că în deosebi cei scăpătați au vindut asignarea lor, adevă dreptul de competență la lemnele de foc grătuite, jidovului pe bagatela sumă de 1 litru de răchie. S'au prezentat înaintea președintelui indivizi însoțiți de jidovul din sat, ca să se transcrie pe numele acestuia partea ce o are ca împădurit la averea comună. Unii împăduriți au insinuat 50—60 de porci la jirovină, pe când în faptă avutul lor era 5—6. De ce aceasta? pentru ca să traficeze cu bunul comun, căci taxele pentru porcii neîmpăduriților, fiind de 4 ori mai mari, decât pentru ai împăduriților, putea pune la buzunariu diferența ce rezultă din taxele ce le plătea respectivul ca împădurit și taxele, care le încasau ei dela provinciali în urma tocmelei lor. Lucru prea firesc, că toate cele înșirate sunt abuzuri, care a fost urmărite și pedepsite după cuviință. Le-am înșirat cu scopul, ca să arătăm înconveniențele multe și daunele enorme, ce le-ar fi suferit Comunitatea de avere, când ar fi urmat dorințelor exprimate în cadrele „Tribunei Poporului“.

E adevăr, că pe timpul fericitului generariu Traian Doda se trimitea în comune câte un organ al Comunității de avere, care avea însărcinarea să însemne pe toți grănițerii, care aveau lipsă de lemne de gorun grătuite. Obiceiul acesta însă se practicează și astăzi, dar în altă formă, după părerea noastră mai practicabilă și mai înlesnicioasă. Forma aceasta ne-a impus-o esperințele de toate zilele. A-ți întocmi toate acțiunile tale după un anumit șablon și a nu le schimba nici atunci, când ai câștigat convingerea, că ele s'ar putea întocmi într'un mod mai îndemânatic, înseamnă a rămânea staționariu și a lucra după principiile Chinezilor. Acela, care acum are lipsă de lemne de construcție grătuită pentru casa sa sau pentru apartenențele economice, arată lipsele forestierului, care constată necesitatea, le ia la protocol și le subșterne prin oficiul de economie Comitetului spre deliberare. Pe când deci odinioară consignarea lemnelor grătuite era restrinsă la un anumit timp anumit, acum lemnele de construcție se dau amăsurat lipselor în totdeauna. Prin acest metod, de sigur mai expeditiv, nu s'a jignit nici când interesele împăduriților, ceea-ce e lucrul de căpetenie.

Afirmațiunea, că Eissler ar fi căpătat cândva sau că capătă goruni cu prețul de 3 fl. per metru cubic, e o scornitură tendențioasă, mai mult: o minciună grosolană. Se vorbească actele.

Cel dintăiu contract s'a încheiat la 1880 cu „société anonyme lyonnaise“, lăsându-i-se acesteia spre exploatare pădurile de pe coasta Dunării. Prețul pentru metru cubic de gorun s'a fixat cu 4 fl. 20 cr. Această societate nu și-a aflat socoata și n'a putut prospera. La anul 1883 a primit firma fraților Eissler din Viena cu puține și neesențiale modificări contractul și a exploatat pădurile, amăsurat condițiunilor stipulate, până la 1888. Cu invoială reciprocă, ajunge Comunitatea de avere la 1891, așa dară, în urma pedecilor, ce a avut să întâmpine din partea autorităților politice, abia după 3 ani de zile să încheie un nou contract pe 10 ani cu firma Eissler,

dându-i acesteia spre exploatare în valea Secaş 1100 de jugere pădure de fag pe lângă o taxă de 50—54 fl. pentru fie-care juger catastral. I-s'a mai dat dreptul de exploatare în tăieturile curente de goruni în foresteria Orşovei și Ohaba-Bistra pe lângă o taxă de 4 fl. 60 cr. de metru cubic, căci numai sub această condițiune s'a învoit la cumpărarea pădurilor de fag din Secaş, unde cu deschiderea unui drum și cu facerea unui pod a avut 17000 fl. spese efective. Contractul încheiat pentru exploatarea tăieturilor de gorun, n'a avut durată lungă, pentru că nu era mult de exploatat.

Adunarea generală din 3 Aprilie 1895 la propunerea Comitetului, referitoriu la vânzarea lemnului în masă mai mare decide sub punctul 17 următoarele:

1. În tăieturile deja folosite ale foresteriei Orșova se află mai mulți goruni de calitate mai slabă. De oare-ce rămășițele acestea nu se pot vinde cu taxa normată și deoarece tăieturile acestea sunt a se curăți, comitetul propune vinderea acestor lemne defectuoase cu taxa de 6 fl. de 1 metru cubic.

2. Pe baza planurilor de exploatare întărite de locurile mai înalte s'au deschis în foresteria din Caransebeș mai multe tăieturi. De oare-ce experiența de până acum dovedește, că lemnele din aceste tăieturi nu se pot vinde cu taxa normată, fiindcă s'au scos din ele fruntea lemnului, se face propunerea ca lemnele să se vîndă cu 5 fl. 50 cr. de 1 metru cubic.

3. Pe baza planurilor de exploatare întărite din partea autorităților mai înalte sunt a se vinde cuniferele din Voștinariu. Licitățiunile de până acum au arătat, că e imposibil a se vinde brazii acestei parcele cu taxele normale. Deci, avînd în vedere, că parcela Voștinariu zace izolată în izlazul comunei Glimboca și se proiectează schimbarea acestei parcele, cu una ecvivalentă din pădurile comunei numite, care se otărsce cu pădurile Comunității de avere, propunem a se vinde metrul cubic de brad cu 3 fl. 30 cr.

Comitetul observează în fine, că toate aceste taxe sunt mai mari, de cât taxele erariale.

Decis

Adunarea generală unanim primesce întru toate aceste propuneri, prin care se regulează taxele în părțile de păduri susnumite.

Pe baza acestei otăriri s'a vindut firmei Eissler din Viena în foresteriile susnumite, dela 1896—1898 lemne de gorun cu 6 fl. și 5 fl. 50 cr., iar în Voștinariu unde la cumpărarea bradului s'au arătat concurenți, în loc de 3 fl. 30 cr., cu 3 fl. 85 cr. Această parcelă a adus Comunității de avere 500 fl. de juger, fără îndoială suma maximală ce până acum s'a putut obține la vinderea pădurilor de brad.

Credem a fi arătat, că pentru stărpituri de lemne, cum erau gorunii din tăieturi deja exploatate, comitetul Comunității de avere nu merită să fie împroșcat, în deosebi, când corespondentele, în vastele sale cunoștințe de cauză, precum avem cuvîntul să pretindem, că le are un corespondent al Bănătuului, ar trebui să știe, că nu noi, ci Comunitatea de avere vecină, a Bisericeii-albe, vinde tot aceleiași firme din pădurile sale intacte, goruni cu 3 fl. per metru cubic. Poate, că D-Sa au avut de cuget a scrie despre aceasta, iar nu despre Comunitatea de avere din Caransebeș, când afirmă, că s'au vindut din pădurile noastre firmei Eissler goruni cu 3 fl. de metru. Dar „rare humanum est“.

Unii din cei interesați

Varietăți

Convocare. În înțelesul circulariului on. comitet central ddo 18/30 Octobre a. c. Nr. 130, prin aceasta se convoacă adunarea generală a despărțământului Buziaș al reuniunii dela școalele conf. gr. or. române din diecesa Caransebeșului pe Joi în 10 Decembre st. v. 1898 la 10 oare dimineața în sala școlii gr. or. rom. din Buziaș. Programul: 1. Chemarea Duhului sânt. 2. Deschiderea adunării. 3. Designarea unui notariu ad hoc. 4. Ceterirea circulariului comitetului central ddo 18/30 Octomvre a. c. 5. Înscierea de membri noi. 6. Desbaterea temelor de sub punct 3. litera a, b și c al circulariului și respective alegerea comisiunilor pentru studiarea și referarea elaboratelor asupra amintitelor teme. 7. Încasarea taxelor. 8. Reconstituirea despărțământului pe anul adm. 1898/9. 9. Defigerea locului pentru adunarea proximą 10. Alegerea unei comisiuni pentru autenticarea protocolului. În interesul afacerilor școlare, sunt poftiți a participa la adunare toți membrii despărțământului și toți iubitorii de înaintarea afacerilor școlare. Domnii învățători și învățătoare conform §-lui 150 pct. 2. din regulamentul pentru organizarea învățământului, sunt obligați a participa la adunare. Să notifică, că circulariul comitetului central e publicat în Foaia diecesană Nr. 43 a. c. Ghilad în 17 Noembre 1898 Aureliu Dragan adm. prot. ca preș. despărțământului.

„Cumpărați dela Severineana!“ Prăvălia centrală a societății pe acții „Severineana“ s'a deschis astăzi Duminică în 29 Decembre, după ce prăvălia și localitățile apărținătoare ei au fost sântite de P. O. D. Ardeiu Ghițiu, asistat de preoții locali.

Societatea academică „Junimea“ din Cernăuți în ședința sa generală din 27 Noembre a. c. s'a constituit în următorul mod: Președinte: stud. fl. Iancu I. Nistor, Vicepresident: stud. jur. Eugen Halip, Secretariu I: stud. jur. Octavian Scalat, Secretariu II: stud. jur. Mihai Mitrofanovici, Controlor: stud. jur. Georgi Coclicci, Casariu: stud. jur. Aurelian Halip, Bibliotecariu: stud. jur. Teoctist Barbir, Econom; stud. jur. Eugen Beance.

Un circulariu românesc. (?) Episcopul unit al Gherlei a adresat clerului din diecesa sa, un circulariu dat „din ședința consistorială ținută în Gherla la 5 Octomvre 1898“. În textul acestuia se află între altele și următorul pasagiu — din o ordinațiune a ministrului de culte —: „Serbarea de doliu și de suvenire să se încheie apoi cu rugăciunea noastră națională cu „Imnul lui Kôlcosey“, cu ale cărui cuvinte frumoase să cerem binecuvîntare dela Dumnezeuul Magiarilor asupra națiunii noastre și a tronului“

Sectă nouă. Printre Sașii din Ardeal s'a născut o sectă nouă, care se numește „reuniunea germană a adventiștilor zilei a șeptea“. Originea sectei are să se recerce în America. Agentura ei principală europeană e în Hamburg. Predicatoriul ambulant, care recrutează cu multă istețime

și elocuință credincioși prin Ardeal, se numesce I. T. Hennergardt. El e abia de 30 de ani, de un stat de Hercule și de înfățișare cuceritoare. Acum sunt trei luni s'a așezat în Făgăraș și aci și-a început cu mare istețime și reușită activitatea sa. O fracțiune a Nazarenilor a dobândit-o în curând pe sama sectei sale prin prelecțiile sale, cari le-a ținut cu permisiunea oficiilor administrative. Prelecțiile acestea sunt foarte populare, și pretinsul lor scop e a promova studiul și priceperea s. Scripturi a L. V. și N. În realitate însă dogmele și liturgia adventiștilor aduce în multe privințe cu ale Jidovilor. Psalmodiile lor în localurile cultului, obseveranțele lor în mâncări și mai ales ținerea foarte severă a sâmbetei dovedesc în de ajuns cât de tare se alipesc adventiștii de învățăturile L. V. Și în Făgăraș sunt multe familii, — în mare parte de cele ev. luterane, — cari mai mult nu țin Duminicile, ci sâmbetele și încă în chip așa de sever, cât începând deja de de Vineri după amiază se continesc chiar și în casele proprii dela orice lucru, trg și administrare de bani. Predicatorul din Făgăraș accentuează în prelecțiile sale, că Cristos a ținut ca zi de odihnă nu Duminica ci sâmbăta rânduită în lege, și că aceasta e mai hotărtoare de cât dispoziția de mai apoi a învățăceilor, cari au consfințit de zi de odihnă Duminica, fiind că aceastăa fost ziua învierii lui Cristos. De alt mintrelea referitoriu la aceasta, — zice el, — nu se găsește nici o dispoziție sigură nici chiar în L. N. Huenergardt, pe cum se aude, nu preste mult timp își va lua de soție pe fată unei familii adventiste din Făgăraș. De câteva zile ține în Sibiu prelecții cercetate. Secta cea nouă, pe cum spune el, are deja mulți credincioși în Germania, Olanda, Austro-Ungaria, România, și Sârbia.

A apărut! Cartea dlui D. Voniga, cu titlul „*Espunerea spiritismului*“, deja a apărut. Volumul de 12 coale tipariu, prin tipariul frumos și esteriorul elegant ni-se presintă în cea mai plăcută formă. — În bogatul cuprins al acestei cărți speciale autorul espune cu multă îngrijire și în mod sistematic istoria și lățilea spiritismului ca nouă credință, lătită mai virtos în cercurile așa numite „inteligente.“ — În partea a doua produce interesante mărturii și dovezi despre feluritele experimentațiuni mediu-niste și manifestațiuni sau fenomene spiritistice. Autorul procede din punct de vedere *antispiritistic* și combate cu asprime rătăcirile celor închinați spre misticism. Prin mărturii și dovezi produse arată înșelăciunile celor cu închipuire vie și halucinanți. În partea a treia a opului seu autorul trage vëlul de pe fața șarlatanilor, cari prin artele lor secrete și producțiunile lor spiritistice indic pe cei naivi în erori, pe când ei își umplu posunarile și își eluptă pozițiile în societatea blasiră. Cartea interesantă, se poate procura dela autoriu în *Arad*, strada Deák-Ferencz Nr. 18—4 și la Tipografia diecesană cu 1 fl. 50 cr. exemplarul.

Avis

Venerabilul Sinod eparhial sub Nr. prot. 30 ex 1898 a decis, ca pretensiunile tipografiei și librăriei noastre diecesane să se încasseze la cas de lipsă și pe calea procesului. Onoratele comune bisericesci, cari restează cu abonamentul la »Foaia diecesană«, precum și singuraticii, cari sunt în restanță pentru »Calendarul Românului« sau altele, sunt rugați, ca în interesul lor propriu să binevoiască a-și plăti cât mai curând datoriile lor la subsemnata administrațiune în Caransebeș, căci la din contră vom fi siliți a încassa datoriile dela dênșii pe calea procesului, prin ce s'ar căusa numai spese, fără trebuință. — Caransebeș la 4/16 Septembre 1898.

Administrațiunea Tipografiei și Librăriei diecesane.

Bibliografie

A apărut în editura Tipografiei și Librăriei diecesane din Caransebeș :

Calendarul Românului pe anul comun dela Cristos 1899. Anul al XI-lea, cu următorul cuprins : **Cronologie pe anul 1899.** Partea calendaristică cu Povețe economice, Prevestirea timpului ș. a.; Genealogiile caselor domnitoare; Tabela taxelor de port și telegraf; Scalele timbrelor; Șematismul bisericii ortodoxe române din Ungaria și Transilvania și al diecesei Caransebeș șului pe anul 1899. **Partea literară:** Arhiepiscopul și Metropolitul Andreiu Br. de Șaguna, cu portret; O schiță biografică a repositului Arhiepiscop și Metropolit Miron Romanul, cu portret; Din timpul Turcilor, istorisire adevărată; Prorocire despre Stefan cel mare, Cinci într-o păstăie; Despre alegerea profesiunilor; Poesii: Pășerica, Hora dela Plevna, Orbi, Vecinii, Toporul și pădurea; Vorbe înțelepte; Cimilituri; Glume. **Partea economică:** Stîrpirea omidelor. — **Consemnarea târgurilor din Ungaria, din Ardeal și România.** — Anunțuri.

Calendarul e tipărit pe hârtie fină în format 8° mare, pe 168 pagine. Prețul 30 cr.

Posta Redacțiilor

Părintelui N. Jurca în Ilova: Prețul „scrierii canonice de drept bisericesc“, de care s'a scris în numărul trecut al F. D. este 4 fl. în banii noștri. Abonamentele să se trimită la adresa redactorului Foi Diecesane. *Red.*

Concurs

Conform ordinacii Venerabilului Consistoriu diecesan 16 Octombrie a. c. Nr 3721 școl. se scrie concurs pentru întregirea definitivă a postului învățătoresc de la școala confesională gr. or. rom. din **Vucova**, protopresbiteratul Buziașului, cu termen de recurgere de 30 de zile dela prima publicare în „Foaia diecesană“.

Emolumentele sunt:

1. Bani gata 190 fl. 40 cr.
2. 12 Hl. 40 litri de grâu.
3. 12 Hl. 40 litri de cucuruz.
4. Cortel natural cu grădină intravilană.
5. 3¹/₂ jugere de pământ arătoriu.
6. Paușal pentru scripturistică 4 fl.
7. Pentru conferințele învățătorești 8 fl.
8. Dela înmormântări unde va participa 20 cr.
9. Cărașii pentru aducere lemnului învățătoriu-lui, ce și le va cumpăra din salariul său.
10. Cărași gratuite, când învățătorul călătorește în afaceri oficiale.

Pentru încălzirea salei de învățământ îngrijesce comuna bisericească.

Concurenții calificați vor subțerne petițiunile — adresate comitetului parohial — oficiului protopresbiteral al tractului Buziaș în Ghilad.

Vor fi preferiți cei cu pregătire de 3 clase gimnasiale și atestat de calificare cu calcul general bun.

În fine concurenții din alte comune sunt poftiți a se prezenta în vreo Duminică sau sărbătoare în sânta biserică, însă nu în ziua de alegere.

Vucova, din ședința comitetului parohial ținută 11 Novembre 1898. 1—3 [78]

Avram Ciocoiu

președ. com. par.

Eftimie Crașovan

not. com. par.

În conțelegere cu mine: **Aureliu Drăgan**, administrator protopresbiteral.

protopresbiteratul Făgetului, se scrie concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare în „Foaia diecesană“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

1. Salariu în bani gata 300 fl.
2. Pentru conferințe 8 fl.
3. pentru scripturistică 4 fl.
4. Taxa de plătire pentru cumpărarea lemnului trebuincioase la școală și învățătoriu 12 fl.
5. Locunță liberă în edificiul școlii cu grădină de legumi.
6. Un juger de pământ estravilan.

Cei ce doresc a ocupa acest post învățătoresc, au să-și subțearne recursele la Oficiul protopresbiteral gr. or. rom. în Făget, adresate comitetului parohial din Fărășeci.

Fărășeci, din ședința comitetului parohial, ținută în 15 Novembre 1898.

1—3 [79]

Comitetul parohial

În conțelegere cu mine: **Sebastian Olariu**, protopop.

Caransebeș, în Decembrie, 1898.

P. T.

Avem onoare a Vă aduce la cunoștință, că prăvălia societății pe acții „**Severineana**“ — colțul străzii principale și episcopesci — se va deschide **Duminică în 11 Decembrie st. n. 1898.**

Deși de present nu ne vom ocupa decât cu comerțul de **coloniale, colorii, manufactură, bumbac, pânză, ață, fer, unsori, oleiuri, făină** etc., la timpul seu nu ne vom restringe numai la aceste, ci ne vom ocupa cu tot comerțul, reclamat din împrejurările locale.

Stăruința noastră principală va fi a servi clientela noastră cu marfă bună pe lângă prețurile cele mai moderate, și astfel a ne câștiga încrederea generală.

Soliditate strictă și un capital corespunzător sunt garanțiile, ce le putem oferi aceloră, carii ne vor onora cu încrederea lor.

Recomandându-ne bunăvoinții D-Voastră.

semnăm cu distinsă stimă

DIRECȚIUNEA
soc. com. pe acții „**Severineana**“

Pentru ocuparea postului de învățătoriu la școala confesională gr. or. română din comuna **Fărășeci**,